

Mercurius nooit gezien had. Waarschijnlijk zullen Mars en Venus bijna niet, Mercurius in 't geheel niet voor een' Saturnusbewoner zichtbaar zijn. En dat er asteroïden bestaan, daarvan zal deze zelfs geen flauw vermoeden hebben. De grootste planeet, Jupiter, blijft, ook als ze zoo dicht mogelijk genaderd is, dat is als de zon, Jupiter en Saturnus op één lijn staan, toch nog op denzelfden afstand staan, als waarop de aarde gemiddeld van haar verwijderd is, maar is voor Saturnus binnenplaneet en keert hem dus haar duistere helft toe. Wat Uranus en Neptunus aangaat, Saturnus ziet hen als ze zoo dicht mogelijk in de nabijheid zijn, wel iets, maar niet zeer veel beter dan wij.

Mist het planetenstelsel veel van de pracht, waarmede het voor ons straalt, de Saturner heeft geen planeten noodig, om zijn nachten op te luisteren. Vooreerst ziet hij acht manen zijn' hemel doorkruisen, die hem elk ongeveer hetzelfde schouwspel te zien geven, dat Luna ons vertoont. Onze maan draait in $27\frac{1}{3}$ dag om de aarde; na $27\frac{1}{3}$ dag staat ze dus weer op dezelfde plaats aan den hemel. De zon gaat intusschen ook voort; het is eerst na $29\frac{1}{2}$ dag, dat de maan de zon inhaalt, dus ten opzichte van haar denzelfden stand inneemt, d. i. op dezelfde wijze verlicht wordt, dezelfde schijngestalte vertoont. De manen van Saturnus hebben omloopstijden, varieerende tusschen 2 en 181 Saturnusdagen en zullen zich dus op allerlei wijzen, en in allerlei schijngestalten, aan den hemel kunnen groepeeren. Wel moet op Saturnus de astrologie bloeien of althans in minder verlichte eeuwen gebloeid hebben: men kan zich voorstellen, hoe tal van waarzeggers en „planeetkundigen” uit den stand der manen de toekomst trachten uit te vorschen, voor jonggeborenen weggelegd.

De acht manen staan op zeer verschillenden afstand van Saturnus en doen zich dus voor den Saturner onder allerlei schijnbare grootten voor: Hyperion, de zevende satelliet heeft slechts één tiende, Titan, de zesde, daarentegen zes, Mimas, de eerste, zelfs 12 tienden van de schijnbare middellijn van onze maan. Komen op aarde hoogstens slechts drie maaneclipsen in het jaar voor, een Saturnusjaar levert er veel meer, vooral daar de zeven meer naar binnen gelegen wachters nagenoeg in het vlak van de baan der hoofdplaneet rondraaien. De buitenste, Japetus, die vooreerst zeer ver af staat en tevens een sterker hellende loopbaan heeft, kan daarentegen slechts hoogst zelden in den schaduwkegel treden, door de zon achter Saturnus geworpen, kan dus slechts hoogst zelden een eclips te zien geven. Deze buitenste satelliet heeft nog deze overeenkomst met onze maan, dat hij steeds dezelfde zijde naar Saturnus toekeert, dus in 181 Saturnusdagen niet alleen ééns zijn omloop om de planeet volbrengt, maar tevens ééns om zijn eigen as rondwentelt, gelijk onze maan in $27\frac{1}{3}$ dag om haar eigen as en om de aarde draait, en ons dus steeds ongeveer dezelfde helft van haar oppervlak laat zien.

Hoe schoon moet voor den bewoner van Japetus de lange nacht verlicht worden door den grooten Saturnusbol die, steeds ongeveer dezelfde plaats in den hemel innemende, bij zonsondergang als een eerste kwartier zich vertoont te middernacht, dat is 46 Saturnusdagen of 20 van onze dagen later, als een